

49. Dönem SMM Daimi Komisyonu

KOMİSYON BAŞKANI	9075	MUSTAFA AYDIN	İSTANBUL
KOMİSYON BAŞKANI YARDIMCISI	57439	ENGİN PEKYILMAZ	ANKARA
RAPORTÖR	25848	ALİ FUAT AYDIN	İZMİR
SORUMLU YÖNETİM KURULU ÜYESİ	12954	MEHMET MAZMANOĞLU	İSTANBUL
ÜYE	11928	EMİR BİRGÜN	BURSA
ÜYE	12662	RÜŞTÜ BEKDİKHAN	ANTALYA
ÜYE	13572	İBRAHİM KORU	ANTALYA
ÜYE	19884	SEYFETTİN YUMRUKAYA	ANKARA
ÜYE	24638	MEHMET KARAKOLCU	BURSA
ÜYE	27197	TURAY VOLKAN AYANOĞLU	DENİZLİ
ÜYE	28319	ERHAN GÜRGÖZE	DİYARBAKIR
ÜYE	29929	ÖNDER MERT	ADANA
ÜYE	32887	YÜKSEL TEZCAN	MERSİN
ÜYE	34661	GÜVEN KARAHAN	TRABZON
ÜYE	45802	MÜMTAZ AYÇA	İZMİR
ÜYE	46522	TAMER BİLAL	SAMSUN
ÜYE	53605	AHMET KURADA	SAMSUN
ÜYE	60142	PELİN BEYHAN	GAZİANTEP
ÜYE	64525	İSMAİL AKKUŞ	ESKİŞEHİR
ÜYE	73025	SADIK ALKAÇ	ANKARA

1. Komisyonun Teşkil ve Çalışma Usulleri

TMMOB Elektrik Mühendisleri Odası (EMO) 49. Dönem SMM Daimi Komisyonu, mesleki standartların yükseltilmesi ve Serbest Müşavir Mühendislik hizmetlerinin düzenlenmesi amacıyla faaliyetlerine başlamıştır. Komisyonun ilk toplantısında yapılan görev dağılımı neticesinde, deneyimli isimlerden oluşan bir yürütme kurulu belirlenmiştir. Bu kapsamda Komisyon Başkanlığına Mustafa Aydın, Başkan Yardımcılığına Engin Pekyılmaz ve Raportörlüğe Ali Fuat Aydın seçilerek dönemin yol haritası çizilmiştir.

Komisyon, çalışmaların sürekliliğini sağlamak ve üyeler arasındaki bilgi akışını kesintisiz hale getirmek amacıyla dijital iletişim kanallarını ve online platformları etkin bir şekilde kullanma kararı almıştır. Oluşturulan çalışma grupları sayesinde, sadece asil üyelerin değil, yedek üyelerin de komisyon toplantılarına aktif katılımı teşvik edilmiştir. Bu kapsayıcı yaklaşım, kararların daha geniş bir tabanda tartışılmasına ve şubeler arası koordinasyonun güçlendirilmesine olanak tanımıştır.

Dönem boyunca gerçekleştirilen toplam 12 olağan toplantıda (49/01 - 49/12), SMM üyelerinin sahadaki sorunlarından mevzuat değişikliklerine kadar çok geniş bir yelpazede konular ele alınmıştır. Her toplantı, bir önceki kararların takibi ve güncel sorunların analizi ile başlamış, toplamda 60 ana kararın imza altına alınmasıyla sonuçlanmıştır. Bu kararlar, Odanın genel politikalarıyla uyumlu ve üye haklarını koruyan bir yaklaşımla şekillendirilmiştir.

2. İktisadi Düzenlemeler ve Ücret Politikaları

2024 yılının ikinci yarısını kapsayan ekonomik koşullar ve enflasyonist baskılar göz önüne alınarak, SMM hizmet bedellerinde güncelleme yapılması zorunlu hale gelmiştir. 01.07.2024 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere, Proje İnceleme ve Denetim (PID) ile Teknik Uygulama Sorumluluğu (TUS) bedelleri yeniden revize edilmiştir. Diğer tüm EMO hizmet kalemlerinde ve mesleki denetim bedellerinde ise hakkaniyetli bir artış sağlamak adına $(Yİ-ÜFE+TÜFE)/2 + \%5$ formülü uygulanmıştır.

2026 yılına yönelik planlamalar kapsamında, belge yenileme süreçlerinin aksamaması için işlemlerin 17.11.2025 tarihinde başlatılması kararlaştırılmıştır. Bu süreçte PID ve TUS bedellerinin, Resmî Gazete’de ilan edilecek olan yapı birim maliyetleri ile tam uyumlu hale getirilmesi hedeflenmiştir. Komisyon, ekonomik dalgalanmalara karşı üyelerin emeğini korumak adına enflasyon bazlı güncelleme mekanizmasının korunmasını Oda Yönetim Kurulu’na (OYK) önermiştir.

Üyelere verilen belgelerin çeşitliliği ve bu belgeler için uygulanan farklı ücretlendirme politikaları da komisyonun gündeminde yer bulmuştur. Yapılan değerlendirmeler sonucunda, bürokratik yükü azaltmak ve işlem karmaşasını önlemek adına farklı amaçlarla düzenlenen üyelik belgelerinin sadeleştirilmesi önerilmiştir. Bu doğrultuda, benzer nitelikteki belgelerin tek bir standart formda ve tek bir ücret üzerinden düzenlenmesi yönünde görüş birliği oluşturulmuştur.

3. Kayıt ve Sigortalılık Şartları

Mesleki denetim süreçlerinin şeffaflığı ve haksız rekabetin önlenmesi adına, 2025 yılı yenileme işlemlerinde sigortalılık şartları sıkılaştırılmıştır. SMM üyelerinin fiilen serbest çalıştıklarını kanıtlayan en az son 4 aylık aktif 4B kaydı şartı, yönetmeliklere uygunluk açısından temel kriter olarak belirlenmiştir. Bu uygulama, mesleki denetimin sadece teknik değil, aynı zamanda yasal bir zeminde yürümesini sağlamayı amaçlamaktadır.

Emekli olan veya 4B kaydı bulunmasına rağmen İSG-KATİP gibi merkezi sistemlerde teknik sorunlar yaşayan üyelerin durumu özel olarak ele alınmıştır. Bazı üyelerin iş sağlığı ve güvenliği süreçleri nedeniyle 4A sigortalılığını tercih etmek zorunda kalması, şube komisyonlarında detaylıca incelenecek bir vaka olarak tanımlanmıştır. Komisyon, mağduriyet yaratmadan yasal çerçeveye uyum sağlanması için şubelere yol gösterici kriterler sunulmasını talep etmiştir.

Bu kapsamda, özellikle kamudan emekli olup serbest mühendislik yapmak isteyen üyelerin özlük hakları ile mesleki sorumlulukları arasındaki denge gözetilmiştir. Şubelerden gelen geri bildirimler doğrultusunda, sigortalılık kayıtlarındaki uyumsuzlukların çözümünde SGK verileri ile EMO kayıtlarının senkronize edilmesi gerektiği vurgulanmıştır. Bu sayede, SMM belgesi yenileme süreçlerinin daha hızlı ve hatasız tamamlanması hedeflenmiştir.

4. Mevzuat Analizi ve Fen Adamlarının Yetki Sınırları

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı (ÇŞİDB) tarafından hazırlanan taslak yönetmelik metni, komisyon üyeleri tarafından madde madde incelenmiş ve mesleki haklar açısından kritik uyarılar yapılmıştır. Özellikle güç sınırlarının tanımlanmasında “bağlantı gücü” kavramının yaratacağı belirsizlikler vurgulanmış, bunun yerine teknik olarak daha belirleyici olan “kurulu güç” tanımının kullanılması gerektiği rapor edilmiştir.

Komisyon, teknik personelin yetki sınırları konusunda oldukça net bir duruş sergilemiştir. Teknisyenlerin proje müellifliği yapmasına kesin bir dille karşı çıkılmış, teknikerlerin ise sadece belirli yapı sınıflarında ve kısıtlı

bağımsız bölüm (en fazla 3 olmak üzere) sayısı ile sınırlandırılması gerektiği not edilmiştir. Bu kısıtlamaların, can ve mal güvenliği açısından hayati önem taşıyan elektrik tesisatlarının mühendislik formasyonu almış kişilerce tasarlanmasını sağladığı belirtilmiştir.

Diğer disiplinlerle (mekanik ve inşaat) yapılan kıyaslamalarda elektrik fen adamlarına tanınan geniş yetkiler ciddi şekilde eleştirilmiştir. İnşaat ve makine alanındaki fen adamlarına tasarım yetkisi verilmeyen, elektrik alanında bu yetkinin tanınması bir tezat olarak değerlendirilmiştir. Komisyon, mühendislik mesleğinin onurunu ve yetki alanını korumak adına, bu adaletsiz uygulamanın düzeltilmesi için Bakanlık nezdinde girişimlerin artırılmasını kararlaştırmıştır.

5. Yüksek Gerilim İşletme Sorumluluğu (YGTİS) ve Şirket Yapıları

Yüksek Gerilim Tesisleri İşletme Sorumluluğu (YGTİS) hizmetlerinde alt yüklenici kullanımı, komisyonun en çok tartıştığı maddelerden biri olmuştur. Özellikle farklı illerde tesisleri bulunan kurumlar için alt yüklenici çalıştırma talebi, denetim zafiyeti yaratabileceği endişesiyle başlangıçta mesafeli karşılanmıştır. Şubeler arasında tam bir uzlaşma sağlanamaması üzerine konu, nihai kararın verilmesi için tüm görüş ve çekincelerle birlikte Oda Yönetim Kurulu’nun gündemine taşınmıştır.

YGTİS belgelerindeki kavramsal karmaşayı gidermek amacıyla MİSEM eğitimleri sonucunda verilen “eğitim belgesi” ile somut bir sözleşmeye dayalı olarak düzenlenen “tescil belgesi”nin birbirinden net bir şekilde ayrılması uygun görülmüştür. Bu ayrımın, hem hizmet kalitesini artıracak hem de sorumlulukların takibini kolaylaştıracakları öngörülmüştür.

Mühendislik firmalarının tüzel kişilik yapıları da denetim altına alınmak istenmektedir. SMM hizmeti sunan limited şirketlerde müdürün, anonim şirketlerde ise en az bir yönetim kurulu üyesinin elektrik mühendisi (EMO üyesi) olması şartı benimsenmiştir. Bu düzenleme ile mühendislik hizmeti veren şirketlerin, sadece ticari birer yapı olmaktan çıkıp teknik liyakat esasına göre yönetilmesi hedeflenmiştir.

6. Hizmet Payları ve Denetim Standartları

Yapı üretim sürecinde elektrik mühendisliği hizmetlerinin hak ettiği değeri görmesi için mevcut %38,5’lik hizmet payı oranının asgari %50’ye çıkarılması gerektiği sonucuna varılmıştır. Bu oran artışının yasal bir zemine oturtulması ve Bakanlık birim maliyet listelerinde hak edilen karşılığı bulması için ÇŞİDB nezdinde resmi girişimlerin başlatılması kararlaştırılmıştır. Mühendislik emeğinin katma değerinin doğru tanımlanması, sektördeki kaliteyi doğrudan etkileyecektir.

Tesisat denetimleri sırasında yaşanan en büyük sorunlardan biri olan “son durum (as-built) projeleri” konusu da mercek altına alınmıştır. Mevcut uygulamadaki tereddütlerin giderilmesi, onay makamlarının netleştirilmesi ve içeriğin standart hale getirilmesi için ilgili bakanlıklarla teknik görüşmeler yapılmasına karar verilmiştir. Bu projelerin, tesisin işletme aşamasındaki güvenliği için vazgeçilmez birer döküman olduğu vurgulanmıştır.

Periyodik kontrol raporları konusunda ise dijital dönüşümün ve yeni formatların üyeler tarafından tam olarak özümsemesi için süre talep edilmiştir. Yeni rapor formatlarının zorunlu uygulama tarihinin 01.01.2026 tarihine ertelenmesi yönünde görüş bildirilmiş, bu süre zarfında üyelere yönelik yoğun eğitim faaliyetlerinin planlanması önerilmiştir.

7. Mesleki Eğitimler ve Kamusal Denetim

Mesleğin etik ve teknik kurallarını tartışmak üzere 09.11.2024 tarihinde “Mesleki ve Kamusal Denetim Çalıştayı”nın çevrimiçi olarak düzenlenmesi kararlaştırılmıştır. Bu çalıştayda, SMM üyelerinin karşılaştığı hukuki sorunlar ve mesleki denetimin kamu yararı doğrultusunda nasıl geliştirileceği ele alınacaktır. Ayrıca, üyelerin faaliyetleri sırasında doğabilecek risklere karşı “Mesleki Sorumluluk Sigortası” uygulamasının bu dönemde de devam ettirilmesi kararı onaylanmıştır.

Enerji sektöründe kritik öneme sahip olan EKAT eğitimlerinin maliyetleri ve belge çeşitliliği komisyonun radarındadır. Üretim ve dağıtım tesisleri için ayrı ayrı belge istenmesinin yarattığı bürokratik engeller ve yüksek eğitim ücretleri konusunda ilgili kurumlarla (TEİAŞ vb.) müzakere edilmesi kararlaştırılmıştır. Belgelerin birleştirilmesi veya karşılıklı tanınması konusunda çözüm odaklı bir yaklaşım sergilenmiştir.

Bakanlıklar tarafından yürütülen “uzman mühendis”, “yangın güvenlik uzmanlığı” ve “şantiye şefliği” gibi yeni düzenlemeler de yakından takip edilmiştir. Bu tür özel yetkilendirmelerin mühendislik mesleğini parçalara bölmemesi ve Oda yetkilerini aşındırmaması için komisyon bünyesinde bir izleme grubu oluşturulmuştur. Gerekli durumlarda hukuki süreçlerin başlatılması için OYK'ya tavsiyelerde bulunulmuştur.

8. Kurumsal İlişkiler ve Dijital Çözümler

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından yayımlanan fen adamları ile ilgili yönetmelik hükümleri incelenmiş, mevcut şartlar altında bu yönetmeliğe karşı bir dava açılmasının stratejik olarak uygun olmayacağı görüşü OYK'ya iletilmiştir. Ancak üyelerin yeni döneme hızlı adapte olabilmesi için EMO TV ve benzeri platformlar üzerinden geniş kapsamlı bilgilendirme toplantılarının yapılması planlanmıştır.

Dağıtım şirketleri, özellikle Enerjisa gibi büyük operatörlerle yaşanan operasyonel sıkıntıların aşılması için somut çözüm önerileri geliştirilmiştir. Her trafo aboneliği için ayrı ayrı e-imza istenmesi gibi zaman kaybettiren süreçlerin yerine, toplu onay sistemine geçilmesi talep edilmiştir. Ayrıca projelerde müellif haklarını korumak adına fesihname yerine muvafakatname aranması şartı kırmızı çizgi olarak belirlenmiştir.

Dağıtım şirketlerinin abonelik ve bakım süreçlerinde YGTİS mühendisinin varlığını sorgulayacakları bir dijital entegrasyon (portal) kurulması önerilmiştir. Bu sayede hem işletme güvenliği artırılabilecek hem de kaçak veya yetkisiz mühendislik hizmetlerinin önüne geçilmesi hedeflenmiştir. Komisyon, bu taleplerin hayata geçirilmesi için EPDK ve dağıtım şirketleri üst yönetimleri nezdinde temaların artırılmasını istemiştir.

9. Genel Kurul Hazırlıkları ve Mevzuat Güncelleme

Yaklaşan EMO Genel Kurulu öncesinde, SMM ve YGTİS yönetmeliklerinin günün şartlarına cevap verecek şekilde revize edilmesi için yoğun bir mesai başlatılmıştır. Yönetmelikler Komisyonu ile koordineli olarak yürütülen çalışmalarda, sahadan gelen geri bildirimler ve hukuki gereklilikler esas alınmıştır. Hedef, daha yalın, anlaşılır ve mühendislik haklarını koruyan bir mevzuat seti oluşturmak olmuştur.

Şube Genel Kurullarından süzülerek gelen SMM faaliyet alanlarına ilişkin öneriler ve yönetmelik değişikliği talepleri, komisyon tarafından titizlikle tasnif edilmiştir. Bu öneriler, Oda bütünlüğünü bozmayacak ancak şubelerin yerel ihtiyaçlarını da gözetecek şekilde ortak metinlere dönüştürülmüştür.